

Wycieczka przedmiotowa: przyrodniczo-polonistyczna. Scenariusz zajęć terenowych - część przyrodnicza

Czas trwania zajęć: 4-5 godzin.

Miejsce przeprowadzonych zajęć: Lednicki Park Krajobrazowy: Imiołki, Dziekanowice, Lednogóra.

Cele ogólne:

- Rozbudzanie ciekawości i aktywności poznawczej
- Rozwijanie umiejętności posługiwania się prostymi przyrządami do obserwacji przyrodniczych.
- Dostrzeganie i docenianie walorów przyrodniczych swojego regionu.

Cele operacyjne-uczeń:

- orientuje się na mapie i w terenie,
- rozpoznaje kilka gatunków ptaków oraz ssaki występujące w parku,
- wymienia gatunki drzew, które rosną w parku,
- podaje cechy budowy ptaków
- określa wiek drzew,
- określa kierunki świata na podstawie kształtu mrowiska,
- opisuje budowę i czynności życiowe obserwowanych ssaków,
- porównuje warunków panujących na otwartej przestrzeni i w lesie.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zbiorowa, wycieczka dydaktyczna.

Metody: obserwacyjna (obserwacja zwierząt występujących w parku, ich budowy, poruszania się, sposobu pobierania pokarmu, obserwacja jesiennych zmian w przyrodzie), zajęcia praktyczne według instrukcji (posługiwanie się kompasem, mapą, określanie wieku drzew), referaty uczniowskie, pogadanka z leśnikiem, prezentacje wyników.

Środki dydaktyczne: mapy, kompasy, lornetki, aparaty fotograficzne, taśmy miernicze, instrukcje do ćwiczeń, kredki woskowe.

Tok zajęć:

Faza wprowadzająca

Zajęcia terenowe zostały wcześniej dokładnie przygotowane, a ich przebieg przeanalizowany przez nauczyciela przyrody. Poznając faunę i florę obiektu oraz ukształtowanie topograficzne terenu, nauczyciel dokonał wstępnej analizy, jakie ćwiczenia można przeprowadzić w obrębie parku.

Chętni uczniowie przygotowali informacje na temat zwierząt przebywających w parku: budowa, odżywianie, rozmnażanie jeleni, saren, dzików, ptaków. Zgromadzono zapasy żołądździ i kasztanów, którymi można karmić zwierzęta w parku. Nauczyciel opracował instrukcje do zajęć.

Na lekcji poprzedzającej wyjazd nauczyciel podał uczniom temat i cele wycieczki, termin i czas trwania wyjazdu, zapoznał uczniów z regulaminem wycieczki oraz zasadami bezpieczeństwa. Ustalono ubiór, sprzęt .

Uczniowie uczestnicząc w zajęciach terenowych powinni znać z poprzednich lekcji przyrody składniki pogody oraz przyrządy służące do ich pomiaru. Natomiast budowa lasu, piętrowość, zwierzęta i roślinność omawiane będą w późniejszym toku nauki, zgodnie z realizowanym programem.

Faza realizacyjna

1. Wyjazd spod budynku szkolnego.
2. Przejazd autokarem .Podczas jazdy uczniowie obserwują lasy, jeziora.
3. Spotkanie z leśnikiem, zapoznanie uczniów z genezą parku, zasadami funkcjonowania obiektu. Zwrócenie uwagi, że większość zwierząt swobodnie porusza się po terenie parku.

Uczniowie obserwują budowę zwierząt, ich zachowanie, leśnik podaje nazwy łowieckie charakterystycznych części ciała zwierząt, np.: fajki i szable dzika.. Uczniowie wygłaszają referaty o obserwowanych zwierzętach. Klasowy fotograf wykonuje zdjęcia. Uczniowie karmią zwierzęta przywiezionymi kasztanami i żołądździami.

4. Podział uczniów na grupy 3-4 osobowe. Zajęcia w grupach wg instrukcji w wybranych punktach parku:

A. Orientacja w terenie-zajęcia na polanie, skąd rozciąga się wspaniały widok

INSTRUKCJA NR I

Korzystając z kompasu określ kierunki główne w terenie.

Zorientuj mapę Ostrów Lednicki- ułóż mapę tak, aby ramka mapy pokryła się z igłą magnetyczną wskazującą kierunek N-S.

Wskaż na mapie miejsce, w którym się znajdujesz.

Odczytaj z mapy widoczne jeziora.

B. Ptaki -różnorodność gatunkowa, cech budowy.

INSTRUKCJA NR II

W tabeli 1 zapisz nazwy obserwowanych ptaków oraz po 2-3 charakterystyczne cechy, np. barwa upierzenia, czym się ptak odżywia, skąd pochodzi?

Które cechy budowy ptaka świadczą, że jest to zwierzę drapieżne?

Odpowiedź: .....

Nazwa ptaka	Charakterystyczne cechy

C. Charakterystyczne cechy drzew pomnikowych-zajęcia w lesie, Rozdanie grupom atlasów drzew, kredki woskowe.

INSTRUKCJA NR III

Korzystając z kart ilustrujących liście drzew i krzewów rozpoznajcie drzewa rosnące wokół Was.

Rosnące wokół drzewa to .....

Wykonaj rysunek liścia rozpoznanego drzewa.

Liść .....

Zewnętrzną okrywą pnia drzewa jest kora. Wzór kory jest charakterystyczny dla danego gatunku. Wykonaj odcisk kory rozpoznanego drzewa. W tym celu przyłóż kartkę do kory i pocierajcie kredką w miejscu oznaczonym ramką.

D. Określenie obwodu i wieku wybranego drzewa-zajęcia w lesie. Rozdanie instrukcji, metrów krawieckich, patyczków.

INSTRUKCJA NR IV

Zmierz metrem krawieckim obwód drzewa na wysokości około 130cm

Obwód drzewa wynosi .....cm.

Określ wiek drzewa wiedząc, że drzewo zwiększa swój obwód o około 2,5 cm w ciągu roku. Wykonaj obliczenia.

Wiek drzewa = obwód drzewa : 2,5 cm = ... lat.

Podczas pracy grupowej nauczyciel czuwa nad ich prawidłowym przebiegiem, w miarę potrzeby udziela wskazówek, wyjaśnień. Po zakończeniu pracy nad każdą z instrukcji, grupy prezentują swoje wyniki.

Faza podsumowująca

Każdy uczeń otrzymuje tekst do uzupełnienia:

Na terenie Lednickiego Parku Krajobrazowego leżą wioski: .....

Podaj nazwy ptaków, które dziś obserwowalesz w parku .....

Wymień inne zwierzęta, z którymi dziś spotkalesz się w parku.....

Drzewa występujące w największej ilości podczas dzisiejszej wycieczki to .....

Żołędzie to owoce drzewa o nazwie .....

Samiec dzika nazywa się .....

Samica dzika to .....,

a młode to .....

Sprawdzenie poprawności wypełnienia tekstu i omówienie wyników dokonane zostaje na następnej lekcji przyrody. Najlepsi uczniowie nagrodzeni ocenami.

Podsumowanie zajęć przez nauczyciela, powrót do szkoły.

Następnego dnia nauczyciel przyrody przygotowuje konkurs, pytania związane są z odbytą wycieczką. W konkursie mogą uczestniczyć uczniowie szkoły podstawowej.